

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek.
Zapolya-utca 1-ső szám.
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zapolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LAJOS.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 „
Negyedévre ———— 6 „
Egy hónapra ———— 2 „
— Egyes szám ára 8 fill. —
Hirdetések
A kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1910.

XXXIX. évfolyam 8. szám.

Szerda, január 12.

Az orvosok számlája.

— január 12.

Egy fővárosi orvosi testület mozgalmat indított az orvosi kezelési díjak rendezése iránt.

Ez az akció mindenképpen helyes és indokolt. Semmiben sem olyan tájékozatlan a közönség, mint éppen ebben. A közönség, amely a munkadíjazásban a tarifális megállapodottságot szereti, a nyitott és kényes kérdések között megoldatlanul hagyta ezt a kérdést. Az orvosi munka értékelésére nincsen általános érvényességű mértéke a magyar közönségnek. Hogy mennyi legyen a díj, azt bizonyosan senki se tudja. Embere válogatja. Mondhatnám az utca is, mert az előkelőségnek sokféle meghatározásánál az utca is szerepel mint taksamérő.

Ha például egy nagyobb városban az orvos előkelőbb helyen lakik, okvetlenül nagyobb díjat kap, mint aki valamely mellékutcában gyógyítja a betegeket.

Tagadhatatlan, hogy ezért leginkább az orvosok hibáztathatók. Valami régi előítélet következtében ragaszkodnak hozzá, hogy az a fizetség, amit a munkájuk ellenében kapnak, „honorárium“ legyen. A tiszteletdíj természete pedig az, hogy ezt aki kapja, nem keveselheti, egyáltalában annak a megállapítására befolyást nem gyakorolhat. Ha sok, ha kevés, neki hálásan meg kell köszönni, hiszen a summában nem az összeg a fontos, hanem a tiszteletnek benne megnyilatkozó tendenciája.

Afőlött pedig nem kell csudálkozni, hogy a közönség az orvosi munka értékelésénél nem alkalmazza azokat a mértékeket, amiket más munka értékelésénél alkalmaz, úgy gondolkodván, hogy amiért tiszteletdíj jár, az nem is munka. Az valami

szent kötelesség, amit az orvos első sorban csak a jó isten szent nevében gyakorol, kenyérkereső okokból csak másodsorban.

Németországban és egyebütt nem olyan szemérmetesek az orvosok. Ott régen meghonosították a számla rendszert és ott senki se ütközött meg rajta. Természetes dolognak tartják, hogy az orvos részletezett számlát küld a betegnek, vagy a családjának. Ő tudja, mit végzett, nem a beteg, aki legfőleg az eredményt látja, de nem annak a munkának a summáját, amely ezt az eredményt megelőzte.

Szó sincs róla: a kérdés nem nagyon könnyű. Mindenkire érvényes árszabás talán rosszabb volna, mint a mostani állapot. Mert az jelentékeny jövedelemtől foszthatná meg azokat az orvosokat, akik gazdag és halás betegeket kezelnek. A minimális árakat azonban meglehetősen szabni a szegényebb betegekre való tekintettel.

Szóval az orvosnak tudnia kell, hogy mit szabad követelnie. Mit szabad jogosan követelni, hogy ezt a jogát szükség esetén még a bíróság előtt is érvényesíthesse.

A számlarendszertől ne irtózzanak az orvosok, ha akarják, hogy az akciójuk sikerre vezessen. Nincs abban szegény, ha számlát küldenek a betegnek, sőt a legtöbb ember hálás lesz érte, mert kiminti egy kényes és bizonytalan helyzetből. És ha az orvosok ilyen irányban maguk között megállapodnak, ez senkinek a humánus érzeit meg nem köti. Mindenkinek sértetlenül tovább is megmarad az a joga, hogy a számlát szegény betegeknek — el nem küldik.

HIREK.

Tájékoztató.

A Torontálmegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 9/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Védői hölgyek részére minden nap délután 4 óráig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad. Szombaton délután deákok számára a medencefürdő nyitva.

Január 24. Városi közgyűlés.
Február 14. Közig. biz. ülése.

A Torontálmegyei Magyar Közművelődési Egyesület munkásművelődésének január havi előadásai a következő napokon lesznek:
Január 13: 8-9-ig Fizika. 9-10-ig Elektrotechnika.
Január 18: 8-9-ig Fizika. 9-10-ig Művelődéstörténet.
Január 20: 8-9-ig Magyar irodalom. 9-10-ig Elektrotech.
Január 25: 8-9-ig Fizika. 9-10-ig Gazdasági földrajz.

IDŐJÁRÁS.

(A nagybeeskereki meteorológiai állomás időjárás-jelentése.)
Január 12.

Barométer súlyos, d. u. 1 ó. 38, perckor: 755 mm.
Hőmérséklet: maximum 5,8 C., minimum —4,9 C. Csapadék: —. Felhőzet: Cu—St. 9. Szélirány és erősség: ES. 3.

Jóslat a következő 24 órára: Változás nem várható.
A barométer állása a déli leolvastás ténylegi fel a helyi magasságra való átszámítás nélkül. Maximum és minimum este 8 ó. 38 p.-tól másnap este 8 ó. 38 p.-ig; csapadék reggeli 6 ó. 38 p.-tól másnap reggel 6 ó. 38 p.-ig; felhőzet: Ci = fűtőfelhő. Cu = gomolyfelhő. St = réteges felhő. Nb = esőfelhő. Ci—St = felhőfátyol. Ci—Cu = bárányfelhő. Cu—St = réteges gomolyfelhő. Szélirány: N = észak, S = dél, W = nyugat, E = kelet. Felhőzet nagyság: 0 = tiszta ég, 10 = teljesen borult. Szél erősség: 0 = szélcsend, 8 = nagy vihar.

— Személyi hir. Botka Béla főispán ma délután Kiszomborba utazott, ahol mint Rónay Jenő nyug. főispán vendége részt vesz az ott rendezendő vadászatokon. A főispán Kiszomborból Nagyikindára utazik vadászatra.

— A megyei főjegyző üdvözlése. A mai Ernő napja alkalmából meleg ovációban volt része dr. Vinczehid Ernő megyei főjegyzőnek. A délelőtt folyamán testületileg üdvözölte őt a vármegye tisztikara Rigó István tb. főjegyző vezetésével, majd küldöttségileg köszön-

A „TORONTÁL” tárcája.

Tannhäuser és Lohengrin esztétikája.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

Írta: dr. Czirbusz Géza.

(Befejező közlemény.)

A tudás okozza egyúttal Elza boldogságának összeomlását is — kettős tragédia egy okból. Csak hogy Elza sejtelmes ösztöneinek és szerelmi boldogságának sugalmait követve, legnagyobb szerelmi elragadtatásban, a nászszéj bizalmas egységében örökre akarja biztosítani magának e boldogságot: Lohengrint s elvesztésének aggodalmában kérde tőle nevét s kilétét. Midőn megtudja a valót, egyszerűen belátja, hogy ő teljes lelki gyanútalan tisztaságában nem lehet többé egészen az iránta feltétlen bizalommal eltelt Lohengriné, — e belátás is okulás, a rideg valóra való fölébredése az ő tragikumára, végzetes balsorsa. Lohengrint Elza nőiességének teljességével nem bírhatja többé — ez a tudat megsemmisíti s ezért Lohengrin utolsó bucsutekintete után halva omlik össze. Ily szempontból Elza tragikumára nagyobb, szánsalomra méltóbb, mert földi és női gyarlóságában követett el bűnt, midőn Lohengrinnek adott szavát megszegte s a gonosz Ortrud gyanúsításaira hallgatva, kíváncsiaskodott.

Tannhäuser akkor írta Wagner, midőn történelmi drámán (Manfred II. Frigyes fia) törtéte fejté, de csakhamar belátta, hogy a történelmi adatokat bajos egységes alapra, p. o. a pszichológiára visszavezetni, azért visszatért a mondáchoz s egy XIII. századbeli népdal alapján megkomponálta Tannhäusernek félig irodalomtörténelmi, főleg mondai alakját s belevonta szent Erzsébet ideális lényét, meg a wartburgi dalosversenyt. Azért tartják némelyek Tannhäuser keresztyény és pesszimista operának, amennyiben

a vezeklés, az érzéki örömek elítélése, bánatos önfeláldozás, irgalom és aszkezisz gondolatai benne vannak az operában. Sok tekintetben a Bolygó Hollandira hasonlít a romantikus opera, a Venusbarlang és az elátkozott hajó varázslata, a Szentaért epedő Erik s az Erzsébetért lángoló Wolfram sorsa mindkét lánynak elhatározása, hogy halálukkal megváltják hősiüket, — mind a két romantikai műben közös vonások. Azonban Heine hatása is megérinti mind a kettőt. A bolygó hollandira Heine balladája inspirálta. Tannhäuser megírására ugyilátszik Heine romanzája a Venusról, kinek ölelő karjaiból fájdalom és földi viszontagságok után kívánczik ki a felvilágra a hős. Különben Venusbarlang volt az opera első neve.

Maga Wagner sem volt tisztában művének célja felől. 1848. előtt az ideális tisztaságra és szépségre törekvő költő a romlott modern társadalmat s fajunk hiányos szervezetségét okolta, hogy igaz ember, mondjuk Heros, felsőbb ember magához méltóan itt e földön nem szerethet. Mert az érzéki szerelem nem szeretet. Az előbbi unottságot, közömbös megszokottságot hoz létre, ideiglenes muló ideglingerlést, az utóbbinak érzelmek örök, szeretetének tárgya a minden testi-ségtől ment, szeplőtelen tisztaság eszménye. — mi e földön lehetetlenség. Azért csak a halálban találhatunk egyesülést az ideálisan szeretők. 1856-ban már másképpen értelmezi alkotását Wagner. Hollandi, Tannhäuser és Lohengrin nagysága lemondásuk tragikumán sarkallik, melyet az akarat megsemmisítése hozott létre. Ez már Schopenhauer pesszimizmusa.

Megváltozott Wagner világnézete. 1848. előtt keresztény idealista volt Wagner, ez sugallta 1851. itéletét, később művészi sikereinek hatása alatt pantheista. Akkor a Werdi és Rienzi-féle látványosságokhoz megszokott közönségnek engedelményeket kellett tennie Wagner geniusának, persze esztétikai és művészi fel-fogásának rovására.

Undorodott ettől a művészietlen, banális, érzéki világtól s azt hirdette, eszményiességre kell törekednünk, ámbár feltétlen tisztaság és szépség itt e földön mindenkorra elérhetetlenek maradnak, legfeljebb egy másik tisztább életben a tulvilágon valósulhatók. Ilyen szellem lengi át Tannhäuser s Lohengrint 1856. után azt tartja, boldogság és szeretet után kell törekednünk, tekintet nélkül arra, elérhető-e a vágyunk vagy se e földön, vagy a tulvilágon, a jelen vagy pedig a jövő emberiséget fogja-e az boldogítani? De ha gyarlóságunk és civilizációnk romlottsága, a tömeg alszerű és elfogult gondolkodása és akadályozó makacssága miatt nemes törekvéseink meghiusulnak, legyen erőnk a lemondáshoz.

Küzdelem és önmegtadadását a Wagneri herosok alaperényei tudatos akaratral, de egyszerűen hősies lemondással fölruházott lények, akár nők, p. o. Elza, Szenta, akár férfiak, pl. Tannhäuser, Lohengrin. Igaza van Henri Lichtenbergernek, kinek fejtegetéseit követem, Wagner szerkesztő talentumában mindig megtaláljuk az ellentétes és küzdelmes irányzatokat és személyeket, mert hiszen azok mozgatták a drámai cselekményt, azok adnak érdekességet, bonyoldalmat és hősies kifejeletet darabjának — egyedül Wagner talentuma a fix pont, mely körül drámai cselekményének ingája végzi lengésait.

Mindazáltal el nem fojthatom nézetemet, hogy Góthe Faustjának is volt némi hatása Wagnerre. Jó cselekvés, jótékonyosság, közcélkért való lelkesedés csak emberben van meg. Az állat nem ismeri ez érzéseket s az ember csak ezek által lesz igaz emberré. Tannhäuser épp úgy, miként Faust boldogságot keres Mind a kettő az érzéki szerelem mámorán kezd és kibontakozva belőle, emelkedik magasabbra. Faust megtagadva kielégíthetetlen önzését a másokért való jó cselekvésben leli föl a legnagyobb boldogságot, mely e földi életnek értéket és tartalmat ad — Tannhäuser Erzsébet áldása emeli

tötte a kultúregyesület, mint az egyesület igazgatóját, azután a torontai atletikai klub tiszteltelt nála, mint a klub elnökénél TASNÁDY Endre árvaszéki ülnök vezetésével. Ezenkívül még a főjegyző nagyszámu tisztelői és ismerősei is elhalmozták őt szerencsekívánataikkal a mai Erő-napja alkalmából.

Ipari előadás a szabad liceumban. A kultúregyesület nagybecskereki szabad liceumában kiválóan érdekes előadás lesz február hó 6-án. Az iparvédő egyesület országoszeri ismert nevű két vezérferfia: DOBIECZKY Sándor v. orsz. képviselő, Már. üzletvezető és CSÖNGÖR György fővárosi tanár, az orsz. védőegyesület titkára fognak előadást tartani „hazánk iparáról és védelméről”.

Patronage egyesület Nagybecskereken. Az 1908. évi XXXVI. t. cikknek a fiatalok bűnösökre vonatkozó intézkedései most léptek életbe s a nagybecskereki bíróságnak legutóbb módjában volt ezeket az intézkedéseket alkalmazni is. A bírói intézkedések, határozatok azonban nem vezetnek célhoz, ha nincsen olyan társadalmi szervezet, amely a bírósági határozatokat, melyek például a felügyeletre, gondnokságra stb. vonatkoznak, kellőképpen érvényesítse. Ennek a célnak a szolgálatában állanak a patronage-egyesületek, melyek már számos helyen megalakultak és működnek. Nagybecskereken eddig ilyen társadalmi szervezet nincsen, mozgalom indult tehát meg, hogy nálunk is alakítsanak patronage-egyesület. Az előkészítő bizottság Alföldi Ede kir. törvényszéki elnökkel élén már meg is alakult s most az előkészítő bizottság nevében Alföldi Ede értekezletre hívta egybe társadalmi és humanitárius életünk vezetőit, hogy ez értekezleten a nagybecskereki patronage-egyesület alakítását megbeszéljék. Az értekezlet január hó 14-én pénteken délután 4 órakor lesz a törvényház esküdtzéki termében s azon részt fognak venni a patronage egyesület országos szövetségének kiküldöttei is, akik ez alkalommal előadást tartanak.

A filharmonikusok opera estélye. Megirtuk már, hogy a nagybecskereki filharmoniai egyesület közkívánatra folyó hó 16-án a városi színházban újból elő fogja adni a „Granadai éjjeli szállás” című két felvonásos operát, melyet Szilveszterkor adtak nagy sikerrel. Az egyesület vezetősége most arról értesít bennünket, hogy az előadás napját 22 ikére halasztották el. Ugyancsak ezután adja tudomásul a filharmonikus egyesület a közönségnek még azt is, hogy az opera első felvonása után WINGLER Irén k. a. a jeles fiatal énekesnő betétül elő fogja adni a „Bar carola”-t, amely után MAREK Tercsike, EISNER Alice, Magyar Pirike és JAKABHÁZY Milike, a Messinger-féle leánynevelő-

az önmegtágadás hősiességére. E szent leány fiatal életét ajánlja fel a boldogságos Szűznek Tannhäuser vetkeiért s így alkalmat nyújt Tannhäusernek annak fölismérésére, hogy a szeretet a legnagyobb áldozatra is kész. Ezt az önáldozatot nem találta a hegyi tündérnél. Bizton reméli lelkének megváltását a nemes Szűz által azért e sóhajtott: Szent Erzsébet imádkozzál érettem, száll el lelke Erzsébethez. A közönség bizonyossá lesz róla, hiszen kivirult a zarándok bot, melynek Orbán pápa kárhóztató ítélete szerint csak akkor kellett kivirulnia, ha Tannhäuser bűnei itt a földön is meg lesznek bocsátva. A szeretet teszi látnokká Gretchent, mikor óvja Henriket Mefisztó feleségtől s megmenti végre angyaltársával Fau t lelkét az ördög karmaiból. Elzát szinten szeretete világosítja fel az utolsó percben vette nagysága, férje fensősége s a felelő, hogy Lohengrin szeretete nélkül nincs számára többé boldogság a földön, meg kell halnia, hogy hozzá hasonlítsan tisztaságban, szépségben, nemességben. Lohengrin éppen úgy, mint Tannhäuser a földre vágyik s szeretetet keres az emberek között. Talált is, de Elza szeretetét bemoeskolja földi gyarlósága, Tannhäuser pedig bűnös érzékisége miatt vált érdemtelenné Erzsébet tiszta, ideális szerelmére. Megvezekel ugyan bűneit, de neki is a lemondás tragikumát kell elszenvednie, midőn bűnbocsánat nélkül Rómából haza térve megtudja, hogy érette, miatta halt meg Erzsébet. Ahelyett, hogy belevetné magát újra a tündér karjaiba, a szeplőtelen szent leány koporsója mellett hal meg. Az önmegtágadás tragikumát sújtja Lohengrin, midőn le kell mondania a megtévesztett Elzáról s meg kell győződnie, hogy a földön földi szenny nélkül szeretet és szerelem nem lehetséges. Szóval Wagner abban különbözik Göthétől és másoktól, hogy a boldogságot egyedül a tiszta szeretetben keresi, de ezt a szeretet fajunk gyarlósága miatt meg nem találhatja sehol, sem Tannhäuserben, sem Elzában.

intézet növendékei elő fogják adni a spanyol táncot, melylyel a jótékony nőegylet szombati estélyén is nagy sikert arattak. Az előadás egyébként 22-én este 8 órakor kezdődik.

A munkáskultúrestély. Említettük már, hogy a nagybecskereki munkásság február 5-ikén a „Pest-szálloda” összes helyiségeiben kiváló programmal nagyszabásu kultur-estélyt rendez munkásművelődési alap javára. Az estélyre a rendező-bizottság már nagyban készül s falragaszokon is föl hívja a munkások figyelmét az estélyre. Az estélyre a belépőjegyek árát a lehető legalacsonyabbra szabták, úgy, hogy mindenki könnyen hozzájuthat. Belépőjegyek már most is előválthatók a Benő-testvérek-cég, Schneider János, Bukovác üzleteiben és a Feketics-féle vendéglőben. Az előváltott jegyek ára 60 fillér, a pénztárnál a belépő jegy 80 fillér. Az estély műsorának összeállításán most dolgozik a rendező-bizottság s legközelebb teszi közzhírré.

A zombolyai szabad liceumból. A kultúregyesület zombolyai szabad liceumában vasárnap Reinhardt Péter dr. orvos tartott nagyon érdekes előadást „az alkoholi muszról”. A szép számban megjelent közönség mindvégig a legnagyobb figyelemmel kísérte a rendkívül tanulságos előadást, amelyet az előadó vetített képekkel kísért. Reinhardt Péter előadásában foglalkozott az alkohol előállításával, élettani hatásával és fogyasztásával. A legközelebbi előadás január hó 23-án lesz, amikor KERÉNYI Miklós dr. zombolyai ügyvéd tart előadást a magyar örökösödési jogról.

Az új közbárhíd. Székely László temesvári műépítész, a kit a képviselőtestület a nagybecskereki új közbárhíd tervezésével bízott meg, most küldötte a város polgármesteréhez az építendő közbárhíd részletes terveit, a melyekből kitűnik, hogy a vágóhid a legmodernebbül lesz berendezve s a terveknél mindenütt a célszerűséget tartotta szem előtt a vágóhid tervezője. A részletes tervek felől, melyek a város mérnöki hivatalában vannak közszemlére kitéve, legközelebb fog javaslatot hozni a városi tanács, amely javaslatot azután a folyó hó 24-én megtartandó városi közgyűlés elé fognak terjeszteni. A tervekkel s a vágóhid építésével egyébként lapunk egyik legközelebbi számában foglalkozunk részletesebben.

A haragosok. Véres gyilkosság történt Károlyliget községben. Iliá Juon tehénpásztor már régebb idő óta rossz viszonyban élt Nikolája Petru csikóssal. Hogy mi volt haragjuk oka, senki sem tudta a községben. Oly regóta tartott közöttük a rossz viszony, hogy tulajdonképen okára talán már maguk sem emlékeztek. E hó 6-án együtt iddógtak a korcsában és úgy látszott, mintha kibékültek volna. Jökédvük-ből, amelynek fokozásához a fogyasztott alkohol is hozzájárult, legalább erre lehetett következtetni. Mindketten már meglehetősen borközi állapotban voltak, amikor együtt hazafelé tartottak. Utközben heves szóváltás keletkezett köztük, amelyből csakhamar verekezés lett. Egyik szó a másikat követte, majd Iliá hirtelen előrántotta bocskorá mellől a kést és azt teljes erővel Nikolája bal halántékába döfte. Nikolája egy jajszó nélkül, vértől borítva, holtan esett össze. A vér láttára Iliá még dühösebb lett, előkapott egy fejszét és verbenforgó szemekkel össze-vissza kaszabolta ellenfele holttestét. Közben emberek érkeztek a véres tett színhelyére, akik lefogták a gyilkost és átadták a csendőrségnek.

A nagyváradi lapok új árszabályzata. Az újságoknak az egész országban közös baja, hogy a kiadók költségei egyre növekednek és az előfizetési díjakat nem lehet megfelelő mértékben emelni. Némelyik pesti lap a vasárnapi számok árának felemelésével segít magán. A nagyváradi lapok azt határozták, hogy bizonyos közleményeket, egyletek és intézetek híreit, bálakról és mulatságokról szóló reklámokat, kommunikéket és felülfizetéseket nem közölnek ingyen. Az egyesületek az év folyamán közlendő hírekre és kommunikékre a lapokkal általában köthetnek, hiszen híreket, gyászjelentéseket, melyeket eddig ingyen közöltek, most csak árszabály mellett adnak közre.

Egy brilliáns gyűrű körül. Vettük a következő sorokat:

Tekintetes Szerkesztőség! B. lapjuk tegnapi számában tolvaj cseléd címmel egy közlemény jelent meg, amely szerint egy értékes lopott brilliáns-gyűrűt egy itteni ékszerész vásárolt meg öt koronáért. Erre nézve alulírottak reputációnk megővésére kijelentjük, hogy a kérdésem brilliáns-gyűrűt nem mi vásároltuk meg. Nagybecskerek, 10. január 12. Kiváló tisztelettel: Mesznik R. özvegye, Grünzweig Henrik.

Esküdtszék.

A februári esküdtsek.

A Nagybecskereken február hó 7-én kezdődő esküdtzéki tárgyalásokon szereplő esküdtteket tegnap sorsolták ki a nagybecskereki kir. törvényszéknél. Az esküdtsek kisorsolása Alföldy Ede kir. törvényszéki elnök elnöklésével történt s a kisorsolásnál jelen voltak: Benedek Jenő és Szathmáry Ödön kir. törvényszéki bírák, dr. Szöllőssy Ernő mint jegyzőkönyvvezető, a kir. ügyészség képviselőjében dr. Kovács Rókus kir. ügyész, az ügyvédi kamara képviselőjében pedig dr. Kardos Samu.

Rendes esküdtseknek kisorsoltattak: Szemeyei Sándor főmolnár Melencze, Viszkocsill Lajos nyug. tanító Katalinfaiva, Szauer Bela mézárós Bégaszentgyörgy, Szávics Sándor bankpénztáros Nagybecskerek, Veszkov Gávra szatócs Karlova, Molnár Lőrincz korcsmáros Nagybecskerek, N pholz Jenő fakereskedő Nagybecskerek, Bibity Zsarkó magánzó Melencze, Bolovits János földmives Ernesztháza, Antal Elek földbirtokos Módos, Arnold András kereskedő Lázárfa, Juhász Imre földmivelő Felsőmuzslya, Ros'a Béla kereskedő Nagybecskerek, Annau Ádám nyug. honvédszázados Nagybecskerek, Havlik Lajos földmives Beodra, dr. Farkas Gejza író, tb. m. főjegyző Nemetemér, Gucci István földmives Törökbecse, Bobor Gyula földbirtokos Nagybecskerek, Gyömbér Mihály földmives F. Muzslya, Friedrich Péter gőzmalom-gépész Ernesztháza, Áron Jakab mézárós Beodra, Delfel Mátyas kőművesmester Nagybecskerek, Ernst Károly cipészmeister Beodra, Csávósy Béla földbirtokos Csávós, Diószeghy Róbert gazdatiszt Tótaradác, Iván András földmivelő Törökbecse, Joó Pál kőműves Felsőmuzslya, Kállai Mór üzletvezető Nagybecskerek, ifj. Drapos Janos földmivelő Törökbecse és Jellet Géza uradalmi gazdatiszt Rogendorf.

Pótesküdttek lettek a következő nagybecskereki lakosok: Kokits János ügyvéd, Liptay Dezső kereskedő, Láng Károly kereskedő, Molnár Mátyas kőműves, Sobn Károly kereskedő, Popovits-Péci Szilárd földbirtokos, Kolozsváry Sándor hentes, Jakabházy Béla gazdasági egyesületi segédtitkár, Eljás Janos bádogos és Jónász Bertalan kereskedő.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bőr- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Igazgatóság: Budapest, IV. Ferencz József-rakpart 22.
Kütelőszám: EPERJES.

Kapható Nagybecskereken: Ros'a Béla, Fendler József fűszerkereskedésben, továbbá minden jobbírű fűszerkereskedésben.

Irodalom.

* **A „Hétfői Pósta”** című kiadvány szerkesztett politikai szemle legközelebbi számában, — mely minden vasuti állomáson és dohánytözsében kapható — a következő érdekes közlemények látnak napvilágot: A hétről. Függetlenségi tömörülés. Bécsi pósta: A Bianerth-kormány helyzete. Az engedmények politikája. A király és a közbenső vámvonal. Zágrábi pósta: Supilo ünneplése. Lueger és a horvátok. Az új Széchenyi-könyvtár. Irta: dr. Föti József Lajos. Belgrádi pósta: Szerbia macedon politikájának új fázisai. Az éhség birodalma. Irta: Bresztovszky Ernő. Jegyzetek: Automobil a Hortobágyon. Egy bűn — örök bűnhődés. A tél haramiái. Hordárok harca. A feminizmus. Irta: Viharos. Közgazdaság: Állami bányászat. A gazdasági hétről. Előfizetési ár negyedévre 2 kor 50 fill.

* **Iparoskáté.** Régen azt mondták, hogy a magyar közönség nem olvas könyvet. Ha vesz is bekötött nyomtatványt, az vagy imádságos könyv, vagy kalendárium. Hogy az előbbinek dolgában mi a helyzet, azt csak egy külön írásos anket tudná eldönteni, de hogy jó kalendáriumot most is szívesen vásárol a magyar iparos, azt kétségtelenné teszi az igazán mindenütt szívesen fogadott „Iparoskáté”, amely dr. Dóczi Sámuelnek, az Országos Iparegyesület ügyészenek szerkesztésében immár negyedik éve megjelenik az évről-évre javul, bővül. Nincsen város, nincsen falu, amelyben legalább egy Káté nem volna, ha másutt nem, hát az ipartestületnél, vagy a szolgabírónál. Itt tudniillik már csak azért is kell, mert utbaigazítást ad a vitás iparjogi dolgokban. A műhelyben pedig azért jó, hogy a legfontosabb tudnivalókat, népies, könnyen érthető modorban

terjessze. M hogy ilyen megszerzése ma modern technikai, és egyéb d kárát vallja valókat

— gyűjti Csak példák lamos gépek helyek épít sértések az új adók az iparos n tésekről, a hirdetések vasuti szá oltalomról, végül azokr melyeket p Van a Káté ipartestülete lapokról, egy a könyv, ez évre szóló gy kell Budapest,

* **A J) mondja sok írók mintegy szívét, lelké sék. A mos Rákosi Vikt Benedek és Schöpp mesét, vers kiváló műv kal. A J) dag tartal előkelő izl tanítók fig emberek és a maguk ó ára egész negyedévre társulat (B ingyen küll**

Január 13.
Január 15.
Január 22.
Február 1.
Február 5.

egylet ez termeiben dez, amely kodik a r szék 4 kor zártszék 2 köszönettel verseny es

— **Khuel**
Bud eredeti t gróf, a megkezd tikusokk nak irá a desig gróf Tisz gyalt t tervei nem is ország kormány mutakto

Bud eredeti Károly reggel Ugyancs pestre T Héde Tisz a ban lev

terjessze. Mert sokszor van úgy az iparosmester, hogy ilyen vagy olyan okból nem volt képes megszerezni magának azt a tudást, ami nélkül ma modern iparos nem boldogulhat. Vannak technikai, kereskedelmi, jogra, törvényre tartozó és egyéb dolgok, amelyeket tudni kell, különben kárát valljuk minden lépésnél. Ezeket a tudnivalókat — csupa jónévű szakember tollából, — gyűjti össze évről-évre az „Iparoskáté”. Csak példaképpen emlíjük, hogy az idén a vilamos géphajtásról, a gépkenésről, nagyobb műhelyek építéséről és berendezéséről, a testi sérülések elhárításáról, a faipari technológiáról, az új adókról, a csekkokról, a pályaválasztásról, az iparos házbirtokszerezéséről, az ipari kinttételekről, a felső bíróságok ipari döntéseiről, a hirdetések módszeréről, az üzletvezetésről, a vasuti szállítás új rendjéről, az ipari mintataltalomról, a tanoncgyőről, az ipari iskolákról és végül azokról a miniszteri határozatokról ír, amelyek pörös ipartörvényi esetekben hoztak. Van a Káténak ipari címtára is a kamarákról, ipartestületekről, iparoskörökről, iskolákról, ipari lapokról, egyesületekről stb.-ről. Ezért terjed ez a könyv, ezért szeretik mindenütt. Az 1910. évre szóló Káté ára 4 korona. A megrendelést így kell címezni: Iparoskáté kiadóhivatala, Budapest, VI., Hajós-utca 9.

* **A Jó Pajtás** az én legkedvesebb pajtásom, mondja sok ezer gyermek. Valóban a legkiválóbb írók mintegy versenyre keltek, hogy a gyermekek szívét, lelkét gyönyörködtessék, megtermékenyítsék. A most megjelent számba Mikszáth Kázmán, Rákosi Viktor, Endrődi Sándor, Sebők Zsigmond, Benedek Elek, Radó Antal, Kálnoki Bedő Béla és Schöplín Adár irtak regényt, elbeszélést, mesét, verset s mindenféle tréfás apróságot s kiváló művészek díszítették pompás illusztrációkkal. A Jó Pajtás külső kiállítása is méltó a gazdag tartalomhoz: dicséri a Franklin-nyomda előkelő izlését. Melegen ajánljuk a szülők és tanítók figyelmébe ez ujságot, melyben apró emberek és serdülő ifjak, leányok is megtalálják a maguk olvasni valóját. A Jó Pajtás előfizetési ára egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 kor. 50 fill. Kiadja a Franklin-társulat (Budapest, Egyetem-utca 4) s kívánatra ingyen küld mutatványszámot.

Mulatság.

Farsangi naptár.

- Január 15. A szerb nő-egylet hangversenye.
- Január 15. Izr. nőegylet táncestéje.
- Január 22. A filharmonikusok opera-estéje.
- Február 1. A Sirályok bázi mulatsága.
- Február 5. Munkáskultúrestély.

* **A nagybecskerei szerb jótékony nőegylet** ez évi január hó 13-án a „Lloyd” összes termeiben táncal egybekötött hangversenyt rendez, amelynek sikere érdekében nagyban buzgolkodik a rendező-bizottság. Belépti-díjak: Zsölleszték 4 kor., I. rendű zártzék 240 kor., II. zártzék 2 korona. Felülfizetéseket a nőegylet köszönettel fogad és hirlapilag nyugtázza. A hangverseny este pont fél 9 órakor kezdődik.

TÁVIRATOK

A válság.

— Khuen-Héderváry gróf megbízatása. —

Budapest, jan. 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Khuen-Héderváry Károly gróf, a designált miniszterelnök ma már megkezdte a tárgyalásokat a vezető politikusokkal. Tárgyalásainak és vállalkozásának irányát körülbelül jellemzi az, hogy a designált miniszterelnök legelsősorban gróf Tisza Istvánt kereste fel s vele tárgyalt több óra hosszat. Programja és tervei mindezt pozitív módon még nem ismeretesek és programjáról az ország közvéleményét majd csak az új kormányának a képviselőházban való bemutatkozásakor fogja tájékoztatni.

Khuen-Héderváry gróf és Tisza István tanácskozásai.

Budapest, január 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Khuen-Héderváry Károly gróf designált miniszterelnök ma reggel Hédervárról Budapestre érkezett. Ugyancsak ma reggel érkezett meg Budapestre Tisza István gróf is. Khuen-Héderváry Károly gróf fél 10 órakor Tisza István grófnak a városligeti fasorban levő villájába hajtattott s itt a két

államférfiu délután 1 óráig, tehát több mint három óra hosszat tárgyalt egymással.

Félhivatalos közlemény azt jelenti Khuen-Héderváry gróf és Tisza István tárgyalásáról, hogy az pozitív eredménnyel még nem végződött.

Más jelentés szerint Tisza és Khuen-Héderváry között a nehézséget az képezi, hogy Tisza István gróf ma még nem hajlandó politikai aktivitásba lépni. Khuen-Héderváry Károly gróf az ó-szabadelvűekből s a mostani aktív 67-esekből akar pártot alakítani s ebben állítólag már meg is egyezett Andrássy Gyula gróffal. Héderváry gróf a 67-eseket akarja koncentrálni, míg Tisza István gróf maga akarja megcsinálni a koncentrációt.

Az új kormány programja.

Budapest, január 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Khuen-Héderváry Károly gróf programjáról mindeztideig nem nyilatkozott s azt csak azokkal a politikusokkal fogja most közölni, akikkel kabinetet kíván alakítani Programját a közvéleménnyel majd csak a kormányának a képviselőházban való bemutatkozásakor fogja megismertetni. A programról csak annyit hallani, hogy az a választói reform megalkotásán sarkallik.

A Khuen-Héderváry kormány.

Budapest, január 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A mai délelőtti folyamán elterjedt hírek szerint a Khuen-Héderváry-kormány a következőképpen alakulna meg:

Miniszterelnök és belügy: Khuen-Héderváry Károly gróf.

Pénzügyminiszter: Lukács László.

Kereskedelemügy: Hieronymi Károly.

Vallás és közoktatásügy: Berzevicsy Albert.

Földmivélségügy: Jakabffy Imre.

Igazságügyminiszter: Vavrik Béla.

Honvédelmi miniszter: Hazai Samu.

A király személye körüli miniszter: Serényi Béla gróf.

Horvát miniszter: Tomasics Miklós.

Természetes, hogy ez a miniszteri lista jobbára csak a találgatások születte és a kabinet tényleges megalakulásáig még változások történhetnek benne. A miniszteri listával kapcsolatban emlegetik, hogy Héderváry gróf a máv. elnökgazdátjává Vöröss Lászlót fogja ki-nevezettni.

Khuen-Héderváry nyilatkozata.

Budapest, január 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Khuen-Héderváry Károly gróf designált miniszterelnök egy ujságíró előtt a következő nyilatkozatot tette megbízatásáról:

— Ő Felsőge engem kegyeskedett megbízni a kibontakozási akció tovább-vezetésével. Főadatam természetesen, amint ez már magas megbízóm felfogásából is következtethető, szigorúan az alkotmányosság és törvényesség korlátai közt mozog. Mindenekelőtt meg fogom alakítani kabinetemet, melyben minden tárcát betöltők és pedig mindegyiket lehetőleg a legtekintélyesebb hozzáértőkkel. Azt hiszem, hogy az erre s az új kormányzat egyéb előkészítő munkálataira szükséges tárgyalásaimat Budapestben legfőbb két nap alatt befejezhetem és azután ismét Bécsbe megyek Ő Felsőge elé.

Minthogy a jelenlegi parlament a hosszú válság során képtelennek mutatkozott arra, hogy bármily irányban többséget alakítson ki, ennél fogva az általam alakítandó kabinetnek az lesz a feladata, hogy ezt a képviselőházat feloszlatván, választás útján alkalmat adjon az országnak olyan többség kiállítására, mely az uralkodó és a nemzet összhangjának helyreállításán képes legyen sikerrel közreműködni.

Remélem és azt hiszem joggal remélhetem, hogy ebben a hazafias főadatban,

melyre úgy közgazdasági, mint nemzeti és alkotmányos szempontból kielégítő program alapján vállalkoztam, engem minden alkotmányos faktor szívesen támogatni fog.

A függetlenségi pártok egyesülése.

Budapest, január 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) A függetlenségi Kossuth-és Justh-párt egyesülésének a terve komoly stádiumban van és erre nézve a két párt között már folynak is a tárgyalások. A legérdekesebb azonban ebben az, hogy az egyesülési akcióról Justh nem tud semmit. Egy ujságíróval folytatott beszélgetése során ugyanis meglepetését fejezte ki, mikor az ujságíró előadta neki, hogy a két párt között az egyesülési tárgyalások folynak. Justh kijelentette, hogy azt az illető ujságírótól hallja először

Rauch bán marad.

Budapest, január 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökből eredő hírek szerint Rauch Pál báró horvát bán megmarad állásában, miután Khuen-Héderváry gróf őt kedveli és a báni állásra különösen alkalmasnak tartja.

A porosz országgyűlés megnyitása.

Budapest, január 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, a német császári palota fehértermében ma nyitotta meg a német császár trónbeszédével a porosz országgyűlést.

Sarkutazó Budapestben.

Budapest, január 12. (A „Torontál” eredeti távirata.) Shackleton hadnagy, a hirneves délsarki utazó, aki tegnap Budapestre érkezett, tegnap délután 5 órakor a Magyar Földrajzi Társaság tudományos estélyén, a Nemzeti Muzseumban, majd utána este 8 órakor a Vigadóban előadást tartott a déli sarkról. Este 10 órakor a Lipótvárosi Kaszinó lakomát rendezett Shackleton hadnagy és neje tiszteletére.

Határidő-üzlet.

Budapest, jan. 12. (A nagybecskerei Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra)	28 60 — —
Buza (októberre)	23 94 — —
Rozs (áprilisra)	19 88 — —
Zab (áprilisra)	15 30 — —
Tengeri májusra)	13 34 — —

Közgazdaság.

Takarékpénztári közgyűlések.

- Január 16. A nagykomlói népbank mint részvénytársaság közgyűlése.
- Január 16. A törökkanizsai központi takarékpénztár mint részvénytársaság közgyűlése.
- Január 22. A zichyfalvi takaréék és hitel-egylet mint részvénytársaság közgyűlése.
- Január 23. Az első torontálszécsényi takarékpénztár mint részvénytársaság közgyűlése.
- Január 27. A torontálvármegyei takaréék és hitelbank közgyűlése.
- Január 28. Az ittebei takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése.
- Január 29. A beodra-karlovai takarékpénztár részvénytársaság közgyűlése.
- Február 14. A nagyteremiai takarékpénztár közgyűlése.

Értéktőzsde.

Déli tőzsde.	Utőtőzsde zárlata.
Magyar hitelrészv. 783—	Magyar hitelrészv. 787 75
Oszták hitel 674—	Oszták hitelrészv. 674—
Magyar koronajár. 9240	Koronajáradék 9235
Leszámitolóbank 535—	Leszámitolóbank 535—
Jelzálogbank —	Jelzálogbank 467—
Rimamurányi vmt 667—	Rimamurányi vmt 658 50
Államvasut 758—	Államvasut 750 50
Városi vasut 321—	Városi villamos 316 50
Közuti vasut 655 50	Közuti vasut 554 50

Felelős szerkesztő: **SOMFAI JÁNOS.**

Nyílttér.

(E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.)

CLUB EXTRABIS
SZIVARKAPAPIROS
teljesen hamu nélkül ég el.
Övökodjunk az utazatokról.

Meghívó

a Beodra-Karlovai takarékpénztár részvénytársaságnak

Beodrán, az intézet helyiségében 1910. évi január 29-én délután fél 2 órakor tartandó

II. rendes közgyűlésére.

Tárgy:

1. Jegyzőkönyvet hitelesítők választása.
2. Igazgatóság évi jelentése.
3. Igazgatóságnak a haszonfelosztásra vonatkozó javaslata.
4. Felügyelő-bizottság jelentése.
5. A fölmentvény iránti határozathozatal.
6. Indítványok.

Beodra, 1909. december 31-én.

Az igazgatóság.

Jegyzet. Alapszabály 11. §-a szerint csak annak van szavazati joga, kinek nevére a részvényt a közgyűlés előtt legalább 14 nappal a részvénykönyvben átírták.

A Beodra-Karlovai takarékpénztár részvénytársaság

Vagyon.		Mérleg-számlája 1909. évi december hó 31-én.		Teher.			
Főkönyvi lapszám	Korona	Főkönyvi lapszám	Korona	Főkönyvi lapszám	Korona		
1	Pénztári készlet	7622	20	2	Részvénytőke	50000	—
4	Váltótárca	295980	—	26	Tartalékalap	5000	—
12	Folyószámla	1248	05	6	Takarékbetétek	241230	39
14	Letétek	7017	—	15	Óvadékok	7400	—
19	Leltár	120	—	17	Átmenő kamatok	452	97
28	Előlegek	400	—		Nyereség: mult évi áthozat	427.72	—
					Folyó évi nyereség	7876.17	89
		312387	25			8303	89
						312387	25

Kiadás.		Nyeremény-számlája 1909. évi december hó 31-én.		Bevétel.			
Főkönyvi lapszám	Korona	Főkönyvi lapszám	Korona	Főkönyvi lapszám	Korona		
7	Betéti kamatok	9429	76	5	Leszámitolási kamatok	23578	61
8	Tőkekamatadó	942	98	29	Előlegkamatok	40	81
10	Fizetések	3160	—	5	Más pénzintézeteknél elhelyezett tőkék utáni kamatok	203	33
11	Kezelési költség	1128	71	9	Vegyves bevételek	790	70
21	Adó	1458	79	25	Nyereségáthozatal 1908. évről	427	72
22	Visszkamat	617	04				
	Nyereség: mult évi áthozat	427.72	—				
	Folyó évi nyereség	7876.17	89				
		25041	17			25041	17

Haszonfelosztási javaslat:

Az igazgatóság javasolja, hogy a 8303 K. 89 fillér nyereségből 3000 K. tartalékalapra, 5000 K. (részvényenként 10 K.) osztalékra fordítsassék, a 303 K. 89 fillér nyereségmaradvány pedig jövő évre átvitessék.

Beodra, 1909. december 31-én.

43-11

Beodra-Karlovai takarékpénztár részvénytársaság.

Grifaton György, pénztáros.

Forgách Miklós, könyvelő.

Spitzer Ignátz.

Bergenthal József.

Szloboda Mihály.

Lutgé Sándor.

Czuczity Danilo.

Mohaupt Ádám.

Megvizsgáltuk és helyesnek találtuk. Ugy a zárószámadásokat, mint a haszonfelosztási javaslatot elfogadásra ajánljuk.

Beodra, 1910. január 8-án.

A felügyelő-bizottság:

Dassinger Jakob.

Schön Vendel.

Herodek Károly.

Havlik József.

Jókarban levő, használt

pénzszekrény

kerestetik

megvételre.

Cím a kiadóhivatalban.

38-54

46/1909. sz.

Fény község elöljáróságától.

Pályázati hirdetmény.

Fény községénél üresedésben levő végrehajtó-kézbesítői állásra pályázatot hirdetek. Felhívom pályázni szándékozókat, hogy kellően felszerelt kérvényeiket a községi elöljáróságnál nyujtsák be.

A végrehajtó fizetése évi 800 kor, továbbá szabad lakás s házi kertből áll.

A román nyelvbeni jártasság megkívánatik; az állás azonnal elfoglalható.

Fény, 1910. évi január 5.

33-33

Grósz, jegyző.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál Nagybecskerekén.

Keresek

egy irnok-végrehajtót,

ki egyelőre helyettesítve lesz. Az eddigi működést igazoló okmányokkal felszerelt ajánlatok alólírott községi jegyző címére küldendők.

Rudolfsgnád, 1910. évi január hó 6.

Ferch Rezső,
jegyző.

40-33

Szerk

Zapo

bová a k

minder

K

Pleitz Fer

Nagybecsk

bová a k

sek és a

natkozó f

Tele

Nagy

(S.

évtizedn

hazánk

tének ja

kezdetü

oda fejl

maga a

kezdem

nak.

az erre

ezelett

földmive

azon ó

masztó

hangzot

sem veg

cellázás

a kik a

ujabb r

kissé el

most is

munkája

hatásu,

szemben

Min

rejt mag

szép esz

Tudatáb

dálatos,

ság, de

földéhe

resendő

előre r

boldog-

nincs e

egyre v

minden

birtokos

haldok

De

A

Ug

aki a le

És

nem hoz

későn tal

hozzáfér

Na

a szerel

ugy m

legyen

ételekk

épuj b

szetet é

É

milyen

Fiatalon

képzelt

kedves

magunk

ekkor z

bázasulá

Go

környez

élettárs

ságot és

tehát leg

elcsenev

család

közisme

mert a

V

bájos v

az én

termész

tem, h

meg ak

hogyan